

Fragmentum praebendarum. Komentovaná kritická edice a překlad rukopisu svatojiřských kanovníků ze 14. století

Karel Pacovský v diplomové práci navázal na své předchozí bádání věnované klášteru sv. Jiří. Rozhodl se pořídit kritickou edici textu *Fragmentum praebendarum* (FP), který pojednává zejména o povinnostech a příjmech kanovníků u sv. Jiří, text vypovídá rovněž o liturgickému provozu ve svatojiřském klášteře a uvádí další informace k chodu kláštera. I když existuje novodobá (ovšem nepřiliš spolehlivá) edice z roku 1785, přesto je nanejvýš záslužné, že se diplomand ve své práci zaměřil na vytvoření kvalitní nové edice, která splňuje moderní nároky kladené na editování středověkých pramenů. Karel Pacovský neodvedl pouze kvalitní ediční práci, ale rozhodl se ve své diplomové práci pro širší přístup k textu, jeho kontextualizaci a interpretaci, odvážně zasáhl rovněž do diskusí historiků a pokusil se vyvodit vlastní závěry nejen z textu samotného. V tomto přístupu vidím největší přínos jeho práce.

Diplomová práce je rozdělena do několika kapitol, v nichž se její autor zabývá jednak popisem rukopisu a jeho historií, poskytuje dále jeho obsahový rozbor, zasazuje spis do širšího kontextu a podává jeho český překlad. Přínos překladu spočívá rovněž i v identifikaci jmenovaných osob. Protože text poskytuje velmi pozoruhodné údaje rovněž ke každodennosti života středověkého kláštera (např. velmi detailní informace k přidělovaným dávkám), bylo potřeba interpretovat rovněž rituály, zvyky a spletité vazby vně i uvnitř kláštera, všeho se diplomand velmi dobře zhostil. Nedílnou součástí práce je nově vytvořená edice. Při jejím pořízení sehrála rozhodující roli rovněž účast Karla Pacovského na seminářích DEMM (Digital Editing of Medieval Manuscripts – mezinárodní projekt se zapojením několika univerzit pod vedením doc. Doležalové), jež mu vedle vytvoření klasické edice umožnila také pořízení její digitální verze pro virtuální prostředí. Nová edice se stala rovněž součástí projektu manuscritorium, kde je zpracovaný text volně přístupný a umožňuje tak dalším badatelům přístup k editovanému textu.

Text práce je psán kultivovanou formou, tu a tam se sice setkáme s hovorovější stylizací či drobnými neobratnostmi v textu (např. s. 21 „místa zlogičťoval“; s. 32 „okamžiky rozmachu křesťanství“), které však nepůsobí rušivým dojmem. Rovněž český překlad, jehož převod jistě činil nemalé problémy vzhledem k jeho komplikovanému obsahu, je povětšinou uhlazený. Občas se sice čtenář setká s méně zdařilými převody, které však nebrání plynulosti textu (za všechny např. s. 51 „děláním“; s. 56 „odlišují i co se týče míst“; s. 66 „silněji přitahování ke zbožnosti kostelu“; s. 67 „rozmnožila bohoslužbu“; s. 69 „v časných podporách“). Zde je velmi chvályhodné, že se autor v úvodu

před vlastním překladem latinského textu, rozhodl objasnit nejprve svou překladatelskou metodu a dále definovat pojmy, jejichž překlad činí obtíže, a to jak z obsahového, tak překladatelského hlediska (na s. 46 snad jen mohla být věnována větší pozornost tzv. pitanciím).

V koncepci práce překvapí, že její autor nespecifikuje přesně nově přečtená místa od předchozí edice, a tak někdy částečně zastírá přínos své vlastní práce, což je jistě na škodu vyznění této části textu. V překladu se mnohdy zbytečně setkáváme s dvojím přístupem k výkladu termínů: někdy jsou vysvětleny formou poznámky pod čarou, jinde se objevují v závorkách přímo v překladu textu (např. při definici aniversaria, korců, translace či paškálu). Jistě by bylo vhodnější zachovávat spíše jeden přístup a rozhodnout se spíše pro využití poznámkového aparátu.

Vlastní úvahy, které si zaslouží vyzvednout, zahrnul Karel Pacovský zejména do kapitoly o svatojiřských kanovnících, kde doplnil či pozměnil některé chybně tradované informace. V textu FP vyniká protižensky formulované stanovisko ve spojení s českým příslovím „Vysunuli je jako Radocha ze člunu“ (s. 55), které se objevuje v souvislosti se zbavením moci kanovníků nad klášterem. Bylo by možné toto místo detailněji interpretovat a vyjádřit se k tomu, na co mohl s největší pravděpodobností středověký autor narážet?

Drobné nedostatky, které jsem výše zmínila, nijak neznehodnocují výbornou kvalitu práce. Jedná se o samostatně zpracovanou diplomovou práci, která přináší řadu nových a objevných zjištění.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Mnichově, 27.8.2018

Mgr. Iva Adámková, PhD.